

PARLEM-NE

JOAN SOLÀ

Restolines

**Restolines
eren
la menja
lleugera
que es
feia abans
o després
de
la missa
del Gall**

L'ordinador em subratlla la paraula del títol: no la deu reconèixer, el pobre. Com tothom (que ho sap) sap, aquesta paraula apareix a la nadala *Fum, fum, fum*: "A vint-i-cinc de desembre / és el dia de Nadal, / molt principal. / En sortint de les matines / farem bones *restolines*". Però, rodolant pels segles i lliscant pels llavis de generacions, les peces folklòriques s'estiregassen. I aquesta té variants: *quan eixirem de matines*, per exemple; o, en lloc de *restolines*, hi trobem diverses altres paraules: *rostolines, escudines, escaldines, coses fines, coques fines*. ¿Què passa? Doncs que la nostra paraula deu ser una paraula més o menys inventada, si tenim en compte que no consta absolutament en cap diccionari dels segles XIX-XX ni al *Costumari català* de Joan Amades i que només apareix un cop al *Corpus* de l'IEC. Aquí el que interessa és la rima: per això hi va bé qualsevol altra paraula que faci el fet, i tres de les substitutes, *rostolines, escudines, escaldines*, són germanes pastades de la nostra: misterioses, inventades. He furgat una mica, recorrent a col·legues generosos com Eugeni S. Reig, Xavier Fargas, Anna Gudiol, Albert Rico, Jordi Minguell, i fins he anat a raure als pous sense fons de les llistes Migjorn i Zèfir. I ara els dic el què, sense les explicacions populars (*restes > restolines*, etc.: no són pas *restes*...) i sense més agraïments, que se'm menjarien l'espai i... fins les *restolines*.

Les *restolines* eren la menja lleugera que es feia tradicionalment abans o/i després de la missa del Gall, dins mateix de l'església, al voltant d'una mica de xera i amb alguna simbomba que roncava mentre la gent se saludava i la xicalla reia enjogassada: quatre neules, uns trossets de torrons, potser un parell d'ametlles, i un porronet de ratafia. Com que es feia en aquella primeríssima hora *matinal*, doncs al vers hi esqueien les *matines* dels capellans, les quals, però, després imposaven la rima que dèiem. En algun indret la paraula encara és viva, si "viva" vol dir que la gent gran encara l'ha coneguda o que en algun ambient (religiós o d'escoltisme) s'ha anat transmetent, a cavall de la nadala o ja amb un significat una mica "evolucionat" cap a un pa amb tomàquet en taula ben parada i ornamentada i amb estufa elèctrica i potser amb copa de xampany o -quin remei!- de "cava" (ja en som, de beneïts, els catalans, de deixar-nos perdre la preciosa paraula *xampany!*).

Els qui no coneixen el mot, això ho anomenen amb paraules més genèriques, com ara *suca-mulla, torronada, xocolatada o ressopet, ressopó*. El que és curiós és que el mot no aparegui en la llarguíssima descripció (unes dues-centes pàgines) que l'obra d'Amades fa dels costums dels dies 24 i 25 de desembre. Però aquesta obra és tan desgavellada... No coneixen el terme molts dels joves actuals d'arreu: mostra significativa de la rapidíssima evolució que experimenta darrerament la nostra vida diària. Doncs, au: *Déu nos do unes santes festes / amb temps de fred i calor*.*

MOTACIONS

MÀRIUS SERRA

Xupitos?

Rematar l'àpat amb un gotet d'algun destil·lat és un petit plaer que practica força gent. M'agrada demanar-ne, però no pas que m'ofereixin un *xupito* sense especificar de què serà. Sobretot als restaurants xinesos. Tant se val si la carta està impresa en un català impecable com si és una d'aquelles antologies del disbarat ortogràfic. L'estàndard barceloní ha sucumbit al *chupito* castellà -que ve de *chupar*- i s'ha limitat a canviar-li la inicial per catalanitzar-lo. Què hem de fer, amb els *xupitos*? En català, malgrat els mítics *Chupa chups*, no *xupem*, sinó que *xuclem*. Com a molt, segons on, *xuplem* o *llepem*. Que potser hauríem de reivindicar derivats de *xuclar* o de *xuplar*? Posa'm un *xuclet* d'aiguardent, jo vull un altre *xuplit* de Jameson! *Xuclet* i *xuplit* (dels *llepets* no cal ni que en parlem) són sinònims de *xuclada*, igual com *chupito* ho és de *chupadita*, però tenim solucions genuïnes molt més satisfactòries. El berguedà Jordi Cussà, a la seva novel·la *Clara i les ombres* s'empeca un personatge que en pren molts, d'aquests destil·lats en monodosi, i en diu *didals*. Jo vull viure en un país en què, havent dinat, m'entenguin quan demano un *didalet* (o dos) del que em vingui de gust.*

A peu de pàgina

L'ALBUFERA FUSTERIANA Bromera publica un llibre en edició de luxe sobre textos de Joan Fuster

Dins la col·lecció *Grans Obres Bromera*, de l'editorial d'Alzira, ens arriba *L'albufera de València*, amb textos de Joan Fuster, introducció i notes de Josep Franco i fotografies de Francesc Jarque. Altres llibres lloen les virtuts de l'Albufera, però l'ànima d'aquest transmet la tendresa, l'humor i la perso-

FRANCESC JARQUE

nalitat d'un referent cívic i intel·lectual com va ser Joan Fuster. Gràcies a les moltes i magnífiques imatges que acompanyen aquests textos, el llibre assoleix un doble objectiu: posar a l'abast dels lectors una esplèndida visió d'aquest paratge natural i difondre l'obra de Fuster. I no tot està dedicat a la part paisatgística, també podem llegir i veure imatges sobre temes de caça i pesca, de gastronomia i dels homes i dones que viuen i senten l'Albufera. Aquesta edició de *Bromera*, de gran format i en enquadernació de luxe, ha estat impulsada per la Universitat de València.

NOU GUARDÓ El Saló del Còmic de Barcelona crea el premi a la millor llibreria

El Saló del Còmic de Barcelona ha creat una nova categoria en els seus guardons amb el premi a la millor llibreria especialitzada

XAVIER BERTRAL

en còmic de l'Estat espanyol. Amb aquest premi els organitzadors volen fer un reconeixement a la tasca que fan aquesta mena d'establiments en la difusió i promoció de la historieta. Aquesta nova categoria està previst que

sigui inclosa en els premis oficials que voten els professionals i també en els premis populars en què els que trien són els aficionats al gènere. El sistema de votació serà a través de la llista de llibreries que es penjarà a la pàgina web de FICOMIC i el premi oficial consistirà en un estand modular gratuït de 4 x 3 metres per a la següent edició del Saló.

NOVETAT EDITORIAL La col·lecció 'El Cistell' creix amb tres nous llibres publicats

La jove Edicions Saragossa, creada el 2006, continua fent la seva tasca de formigueta i ara ens ofereix tres

novetats a la col·lecció *El Cistell*. Tot i que està dedicada a la narrativa, es divideix en tres grups diferenciats per un codi de colors. El blau és per als llibres en què els autors relaten fragments de la seva vida. El groc és per als llibres en què els continguts estan relacionats amb el camp educatiu. El vermell és per a les narracions de ficció amb espais i tradicions d'aquí. Les novetats són una de groga, *Gira la roda*, en què Enriqueta Capdevila ofereix gairebé 50 contes per a nens, i dues de blaves, *Anada i tornada*. 54 *narracions singulars*, d'Antoni Bachs, i *Seré àvia!!!*, de M. Àngels Gilberga.*